

Заклучения на Съвета от 27 ноември 2009 година за насърчаване на творческо поколение — развиване на творчеството и новаторския капацитет у децата и младите хора чрез културно изразяване и достъп до култура

(2009/С 301/08)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

КАТО ПРИПОМНЯ политическия контекст на този въпрос, изложен в приложението към настоящите заключения,

ОТЧИТА:

- дългосрочните предизвикателства пред Европейския съюз и неговите граждани, и по-конкретно:
  - необходимостта да запази конкурентоспособността си в световен мащаб по устойчив и социално приобщаващ начин;
  - въздействието, което застаряващото население и постоянните миграционни потоци оказват върху осигуряването на заетост и социални грижи;
  - необходимостта от насърчаване на межкултурния диалог, основан на зачитането на културното многообразие в един все повече мултикултурен и взаимосвързан свят, отличаващ се с бърза комуникация, мобилност на хората и глобализация на пазарите;
  - необходимостта да се откликва на потребностите на нововъзникващото общество, основано на знанието и информацията, което се отличава с постоянно развиващи се комуникационни технологии и бърз обмен на информация, както и с необходимостта от преодоляване на „цифровото разделение“ в държавите-членки на ЕС и между тях.

СЧИТА, че:

- успешният отговор на тези дългосрочни предизвикателства изисква дългосрочна перспектива, съсредоточена върху развиване на творчеството и новаторския потенциал у децата и младите хора и изграждане у тях на съответните умения и компетентности, за да се справят с тези предизвикателства.

ИЗТЪКВА, че:

- е налице нарастваща потребност от творчество, новаторство, приспособимост и напреднали комуникативни умения на работната сила, както и необходимост от усвояване на гъвкави и развиващи се предприемачески умения;
- достъпът и запознаването от ранна възраст с различни форми на културно изразяване, артистични практики и художествени творби са важни за личното развитие, идентичността, себеуважението и чувството за принадлежност, както и за развиването у децата и младите хора на межкултурни компетентности и други умения, които са важни за социалното приобщаване, активната гражданска позиция и пригодността им за заетост в бъдеще;

— участието в културни дейности, включващи пряк контакт с хора на изкуството, може да увеличи потенциала за творчество и новаторство у всички деца и младежи, като стимулира творческото мислене, въображението и себеизразяването;

— насърчаването на културата и формите на културно изразяване в училищата и другите образователни институции, а също и в условията на неформално учене, като специални предмети за изучаване и като привлекателни учебни подходи, свързващи различни области на знанието, допринася за пълноценното развитие на личността, мотивацията и по-доброто учене, както и за развитие на творчеството и новаторския капацитет;

— така нареченото поколение на „европейците, родени в ерата на цифровите технологии“ са едновременно творци и потребители на култура, които при възможност умеят във висока степен да оползотворяват потенциала на новите медии и цифрови технологии;

— достъпът до култура и културно наследство по принцип, и по-специално средствата за творчество и досег с култура, не са еднакво достъпни за всички деца и млади хора, и е възможно настоящият икономически спад допълнително да ограничи възможностите на децата и младите хора за достъп до култура.

ОПРЕДЕЛЯ, ПРИ НАДЛЕЖНО СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПА НА СУБСИДИАРНОСТ, СЛЕДНИТЕ ШЕСТ ПРИОРИТЕТА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА ТВОРЧЕСКО ПОКОЛЕНИЕ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ:

1. В политиките, свързани с насърчаване на културата, да се включи аспект за децата и младите хора

Държавите-членки и Комисията следва да:

- i) разгледат специфичните потребности на децата и младите хора, в т.ч. младите специалисти в областта на културата, в настоящите и бъдещите политики, програми и действия, особено в областта на културата и медиите, като се отдели внимание на инициативите за стимулиране на техния потенциал за творчество.
- ii) продължат да разработват партньорства, насочени към стимулиране на новаторството, между сектора на културата и други сектори на политиката (например образованието и научните изследвания, младежта, заетостта и социалните въпроси, предприятията, икономическия растеж и устойчивото развитие), като се използват пълноценно съществуващите структури и програми, където е уместно.

2. Да се оптимизира потенциалът на сектора на образованието с цел да се насърчава по-активно творчеството чрез култура и културно изразяване

Държавите-членки следва да:

- i) насърчават по-широк достъп до култура и форми на културно изразяване чрез официалното и неформалното образование, по-конкретно чрез структурирани и стратегически партньорства на институционално и политическо равнище. Следва да се отдели внимание на насърчаването на творчеството и новаторския капацитет, както и на развиването на межкултурни и други ключови компетентности за учене през целия живот у децата и младите хора, като например културни познания и умения за изразяване;
- ii) насърчават този процес чрез, например, специализирано обучение и допълнително образование за преподаватели и други лица, работещи в секторите на образованието, културата и младежта. Този процес би могъл да се осъществи и с помощта на съвременни учебни методи и средства, в т.ч. основани на информационните и комуникационни технологии, и като се набляга на области като художественото образование и културните познания в училище. Работата с младежите може да включва и разнообразни извънкласни дейности, насочени към насърчаване на културата и творчеството.

3. Да се насърчават и подкрепят културните институции (например музеи, библиотеки, галерии, театри) за по-добро взаимодействие с децата и младите хора

Държавите-членки следва да:

- i) насърчават усилията на културните институции на всички равнища за по-пълноценно взаимодействие с децата и младите хора, както и за улесняване на достъпа до културно съдържание, представляващо публична собственост, например чрез програми за цифровизация и образователни дейности, включващи използването на информационните и комуникационни технологии, както и чрез интерактивни решения, в които активно участват децата и младите хора.

Държавите-членки и Комисията следва да:

- ii) продължават да подкрепят развитието на Europeana и да насърчават обмена на опит между държавите-членки във връзка със съответните им политики относно цифровизацията на културното съдържание и публичния достъп до него, по-специално с цел да обхванат децата и младите хора.

4. Да се утвърждават талантите и творчеството чрез културата като част от стратегиите за социално приобщаване, насочени към децата и младите хора

Държавите-членки и Комисията следва да:

- i) утвърждават присъщия талант на всички деца и млади хора и да развиват творчеството чрез включване на културата в

рамките на стратегиите за социално приобщаване и програмите, насочени към децата и младите хора с по-малко възможности, включително тези с увреждания.

5. Да се подобрява достъпът до култура на всички деца и млади хора с помощта на информационните и комуникационни технологии

Държавите-членки следва да:

- i) продължават усилията си за осигуряване на по-добър достъп на разумна цена до култура и форми на културно изразяване с помощта на информационните и комуникационни технологии. Тези усилия следва да имат за цел да обхванат всички деца и млади хора и да развият у тях съответните умения в областта на комуникацията и медийната грамотност, които са необходими, за да могат те да се възползват пълноценно от възможностите, предоставени от цифровите технологии, като същевременно се насърчават по-задълбоченото познаване и разбиране на правата и отговорностите в областта на интелектуалната собственост и неприкосновеността на личния живот.

6. Да се улеснява обменът на добри практики и да се развива „доказателствена база“ на знанието в тази област

С цел насърчаване на разработването на основани върху факти политики в тази област:

Държавите-членки и Комисията следва да:

- i) насърчават и улесняват обмена на примери за добри практики във връзка с посочените по-горе приоритети, като използват съществуващите структури, по-специално отворения метод на координация в областта на културата.

Комисията следва да:

- ii) насърчава и улеснява взаимното учене между равнопоставени партньори и обмена на добри практики чрез съществуващи структури, като платформите на гражданското общество и вътрешните междуведомствени механизми.

Държавите-членки следва да:

- iii) стимулират изграждането на мрежи и използването на оценки с цел по-успешно подпомагане на процеса на вземане на решения и усъвършенстване на бъдещите действия.

ПРИКАНВА ДЪРЖАВИТЕ-ЧЛЕНКИ И КОМИСИЯТА:

В рамките на съответните си области на компетентност да работят съвместно, за да гарантират, че настоящите заключения се изпълняват в контекста на продължаващата работа по Европейската програма за култура и работния план за културата за периода 2008—2010 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ

ПОЛИТИЧЕСКИ КОНТЕКСТ

Като приема настоящите заключения, Съветът припомня по-специално следното:

1. Конвенцията на ООН за правата на детето (1989 г.), която установява правото на култура на всички деца;
2. Пътната карта на ЮНЕСКО за образование по изкуствата, Лисабон, 6—9 март 2006 г.;
3. Препоръката на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г. относно ключовите умения за учене през целия живот;
4. Съобщението на Комисията от 10 май 2007 г. относно Европейска програма за култура в глобализиращия се свят и Резолюцията на Съвета от 16 ноември 2007 г. относно Европейска програма за култура, както и Заключенията на Съвета относно работния план за културата за периода 2008—2010 г., които включиха сред петте приоритетни области за действие насърчаването на достъпа до култура, по-специално чрез единоредствие с образованието, и по-конкретно образованието по изкуствата;
5. Решението на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 г. относно Европейската година на творчеството и иновациите;
6. Заключенията на Съвета от 24 май 2007 г. относно приноса на културния и творческия сектор за постигане на целите от Лисабон, в които се изтъква, че културните дейности и творческите индустрии имат съществено значение за стимулиране на иновациите и технологиите и са основни движещи сили на устойчивото развитие в бъдеще;
7. Резолюцията на Съвета от 15 ноември 2007 г. относно нови умения за нови работни места и Съобщението „Обновена социална програма: възможности, достъп и солидарност в Европа на 21-ви век“, прието от Комисията на 2 юли 2008 г., което поставя сред приоритетите децата и младите хора като утрешното бъдеще;
8. Заключенията на председателството на Европейския съвет от 13—14 март 2008 г., в които се отчита, че основен фактор за бъдещ растеж е пълноценното разгръщане на потенциала на европейските граждани за иновации и творчество, основан на европейската култура и високите научни постижения;
9. Заключенията на Съвета от 22 май 2008 г. относно межкултурните познания;
10. Съобщението на Комисията от 27 април 2009 г. „Стратегия на ЕС за инвестиране в младежта и за мобилизиране на нейния потенциал. Обновен отворен метод на координация за справяне с предизвикателствата и възползване от възможностите, стоящи пред младежта“ и Резолюцията на Съвета от 27 ноември 2009 г. относно обновена рамка за европейско сътрудничество в сферата на младежта (2010—2018 г.).

Проучвания и конференции

1. Проучване на въздействието на културата върху творчеството и проучване относно достъпа на млади хора до култура, и двете поръчани от Европейската комисия.
2. Проучване, осъществено от „Евридика“ в областта на художественото и културното образование в училищата в Европа (2009 г.).
3. Проучване относно приноса на многоезичието към творчеството (16 юли 2009 г.).
4. Проучване с цел изготвяне на описание на най-добрите практики за свързване на културата с образованието в държавите-членки, страните кандидатки и страните от ЕИП (2004 г.).
5. Конференция „Насърчаване на творческо поколение“, проведена в Гьотеборг на 29—30 юли 2009 г.